

[Udenrigsministeren.]

endnu er mangelfuldt, at søge fornøden politisk tilslutning til tanken om, at Sverige straks gik ind i et gensidigt forpligtende, men iøvrigt alliancefrit forsvarsforbund med Danmark og Norge. Vi erkender og værdsætter storheden i denne holdning fra Sveriges side. Fra norsk side lå der en indrømmelse i beredvilligheden til eventuelt at give afkald på muligheden for en pagtmæssig tilknytning til et mere omfattende regionalt sikkerhedssystem. Spørgsmålene blev drøftet indgående og frit mellem de ni nordiske ministre, og man enedes om at fortsætte drøftelserne på et bredere grundlag i København, efter at der havde været lejlighed til at overveje problemerne i de tre landes regeringer og til at rådføre sig med de tre rigsdages udenrigspolitiske udvalg.

I mødet i København den 22. til 24. januar deltog de tre landes stats-, udenrigs- og forsvarsministre, otte repræsentanter fra hver af de tre landes lovgivende forsamlinger, den norske og den svenske ambassadør i København, enkelte andre civile embedsmænd og en højtstående officer fra hvert land.

Et afsluttende møde skulle derefter afholdes i Oslo; det fandt som bekendt sted den 29. og 30. januar med omtrent samme deltagere som i København plus de tre landes statsafsendinge i London, Moskva, Paris og Washington.

Jeg vil gerne understrege betydningen af, at møderne i København og Oslo fandt sted under deltagelse af repræsentanter fra de tre landes rigsdage. Denne tanke blev i fjor fremsat af det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard og taget op af det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft under finanslovedebatten 1.—2. juni 1948. Derefter foreslog jeg i juni 1948 mine skandinaviske kolleger, at en repræsentation for de nordiske landes rigsdage skulle mødes til drøftelse af det nordiske samarbejdes problemer. Jeg begrundede igen forslaget på udenrigsministermødet i Stockholm i september 1948. Mine kolleger fandt dengang, at dette spørgsmål i første række burde søges løst indenfor rammerne af det allerede bestående nordiske interparlamentariske samarbejde. Når tanken nu alligevel er blevet taget op og for første gang ført ud i livet ved møderne i København og Oslo, har vi på dansk side kun grund til at være tilfredse. Denne form for konferencer har, som der står i communiquéet fra mødet i Oslo, vist sig at være af stor værdi til belysning og klarlægning af de synspunkter, der gør sig gældende i hvert af landene.

Der er næppe grund til at gå i enkelt-heder om de førte forhandlinger, hvis udfald allerede er tingets medlemmer bekendt. Men jeg skal nævne hovedpunkterne.

Det viste sig, at vi kunne gå sammen et langt stykke ad vejen mod et gensidigt forpligtende, men iøvrigt fritstående skandinavisk forsvarsforbund, der skulle hvile på følgende grundsætninger:

1. hvert af de skandinaviske lande vil forsvare sig mod et væbnet angreb med alle de midler, som det råder over;

2. et angreb på et af dem skal betragtes som angreb på dem alle, og landene skal være solidarisk forpligtede til at yde den umiddelbart angrebne al hjælp og bistand af militær og anden art, som det står i deres magt at yde;

3. forsvarsplaner, stridskræfter og produktion af militært materiel skal samordnes allerede i fredstid;

4. forsvarsforbundet skal indgå som en regional sikkerhedsaftale indenfor rammerne af De Forenede Nationers pagt, og

5. hvert af de tre lande kan, dersom noget af dem bliver angrebet, anmode andre stater udenfor forsvarsforbundet om hjælp, og hvert af de tre lande skal selv yde al bistand, som er nødvendig for, at hjælpen kan blive effektiv.

Under forhandlingerne i Karlstad, København og Oslo erkendtes det, at de skandinaviske nationer ikke er i stand til ved egne midler fuldtud at udbygge deres militære forsvar — dette gælder i første række Danmark og Norge —, og at de i tilfælde af et stormagtsangreb heller ikke ved egne kræfter i længden vil kunne holde stand derimod, men at de i begge henseender vil være afhængige af hjælp udefr.

Et hovedpunkt i drøftelserne var spørgsmålet om, hvorledes og på hvilke vilkår de nødvendige leverancer af våben og andet materiel kunne fås, om de kunne tilvejebringes indenfor en rimelig tid og på økonomisk overkommelige vilkår, hvilket er en forudsætning for, at et skandinavisk forbund kan bringes i stand. Her gør der sig en forskel gældende ikke blot i de tre landes behov, men også med hensyn til, på hvilken måde leveringer af moderne våben og andet forsvarsmateriel kan opnås.

Også i en anden henseende var der meningsforskel.

Det var den norske opfattelse, at en henvendelse i udlandet ikke kun burde omfatte materielspørgsmålet. Den norske regering ønskede i samme forbindelse at drøfte de sikkerhedspolitiske realiteter med de vestlige stormagter, idet den norske re-